

Затверджено Вченою Радою
ОНУ імені І.І. Мечникова
від "20" грудня 2016 р. № 4

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА

(повна назва вищого навчального закладу)

Факультет/інститут Психології та соціальної роботи

Кафедра соціальної і прикладної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Хмарський В.М. Хмарський В.М.

“ ” 2020 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти третій (доктор філософії)

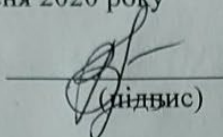
Спеціальність 053 «ПСИХОЛОГІЯ»

Розробник: **Подшивалкіна В.І.**, доктор соціологічних наук, професор
(вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників)

Навчальна програма – з дисципліни «Психологічні проблеми сучасних організацій» затверджена на засіданні кафедри соціальної і прикладної психології

Протокол № 1 від “1 ”вересня 2020 року

Завідувач кафедри

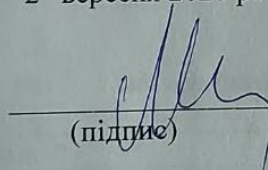

(підпис)

(Подшивалкіна В.І.)
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) факультету психології та соціальної роботи :

Протокол №1 від “2 ”вересня 2020 року

Голова НМК

(підпис)

Кременчуцька М.К.
(прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма дисципліни “Психологічні проблеми сучасних організацій” складена відповідно до освітньо-професійної/освітньо-наукової програми підготовки «доктора філософії» за спеціальністю 053 «ПСИХОЛОГІЯ».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні проблеми сучасних організацій.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Дисципліна “Психологічні проблеми сучасних організацій” входить до вибіркових дисциплін професійної підготовки.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни “Психологічні проблеми сучасних організацій” полягає у створенні умов для засвоєння докторантами самостійного аналізу психологічних проблем сучасних організацій.

Завдання

- оволодіння докторантами фундаментальними поняттями і принципами організаційної психології;
- вивчення особливостей сучасних проблем функціонування організацій
- розуміння психологічні дисфункції та патологія розвитку сучасних організацій
- володіння діагностичними методами організаційної психології та психологічними методами оптимізації діяльності організації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів **наступних компетентностей:**

ІК - Здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі психології, в тому числі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних психологічних знань та/або професійної практики

СК1- Здатність виокремлювати, систематизувати, розв’язувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач третього освітнього рівня демонструвати наступні результати навчання:

ПРН 13 Виокремлювати, систематизувати, розв’язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на

різних рівнях психологічного дослідження.

ПРН 15 Уміти критично і системно оцінювати результати науково-дослідної роботи, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредитів ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції розвитку організаційної психології

Тема 1. Організаційна психологія як область міждисциплінарних досліджень. Визначення поняття «організації». Принципи побудови «організації». Організаційні процеси.

Тема 2. Рівні аналізу організаційної психології Основні види організаційних структур Особливості психологічних проблем в різних за структурою організаціях

Тема 3. Взаємозв'язок організації та навколишнього середовища. Вплив зовнішнього середовища на організаційні процеси.

Тема 4. Організаційна ефективність та методи її оцінювання. Асесмент-центр: призначення, структура. Проблема оптимізації професійної діяльності в організації.

Тема 5. Влада в організаціях: її природа та форми. Особливості рольової поведінки особистості в організації. Керівництво та лідерство в організаціях

Змістовий модуль 2. Психологічні дисфункції та патологія розвитку сучасних організацій

Тема 6. Типи та види деформації організаційної структури організації Основні види організаційних структур. Психологічні умови та шляхи забезпечення гуманізації управління. Сутність соціометрії та можливості її використання в організаціях.

Тема 7. Патологічні тенденції розвитку організаційної культури сучасних організацій. Організаційна культура. Етнічні впливи на організаційну культуру. Виміри організаційної культури

Тема 8. Мотивація ефективного співробітництва в організаціях та тенденції її деформації Мотивація праці в організації. Неадекватні методи стимулювання праці. Проблеми матеріального заохочення та моральної зацікавленості. Організаційні здібності фахівця. Професійна деформація особистості працівників організацій: причини виникнення та умови попередження.

Тема 9. Патологічні деформації комунікацій в організаціях Типи комунікативної поведінки в організації. Особливості неформальної комунікації в організації. Проблеми міжособистісного сприйняття в управлінському спілкуванні. Комунікаційні бар'єри в комунікації "керівник -

підлеглий". Горизонтальні комунікації в організації та їхні особливості. Чутки і їх класифікації. Шляхи запобігання чуткам.

3. Рекомендована література

Основна

1. Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология. Учебник для вузов. СПб., 2001.
2. Гибсон Джеймс Л., Иванцевич Дж., Донелли Дж. Х.-мл. Организация: поведение, структура, процессы. — М.: Инфра-М, 2000. - 662 с.
3. Власов П.К. Психология замысла организации. Принципы формирования стратегии. — Харьков: Гуманитарный Центр, 2003. — 282
4. Зинкевич-Евстигнеева Т., Фролов Д., Грабенко Т. Технология создания команды. — СПб.: Издательство „Речь”, 2004 — 224с.
5. Занковский А.Н. Организационная психология: Учеб. пособие для вузов по спец. «Организационная психология». — М.: Флинта: МПСИ, 2000. — 648 с.
6. Кверк Б. Создавая связи. Внутрикорпоративные коммуникации в бизнес-стратегии. — М., 2006. — 416 с.
7. Кабаченко Т.С. Психология управления: Учеб. пособие. — М.: Пед. общество России, 2003. — 384 с.
8. Организационная психология: Учеб. пособие / Е.Н. Викентьева, Т.П. Емельянова, И.В. Землянская, Е.Д. Короткина, И.Г. Сизова; Под. ред. Т.П. Емельяновой. — Тверь: Твер. гос. ун-т, 2004. — 203 с.
9. Райгородский Д.Я. Психология руководства: Учеб. пособие. — М.: Бахрах-М, 2005. — 768 с.
10. Почебут Л.Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология: Учеб. пособие. — СПб., 2000. — 298 с.
11. Организационная психология: Учеб. пособие / Е.Н. Викентьева, Т.П. Емельянова, И.В. Землянская, Е.Д. Короткина, И.Г. Сизова; Под. ред. Т.П. Емельяновой. — Тверь: Твер. гос. ун-т, 2004. — 203 с.
12. Организационная психология / Под ред. Г.В. Суходольского. Харьков, 2004. С. 76-140.
13. Шайн Э. Организационная культура и лидерство. — СПб.: Питер, 2002. — 336 с.
14. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. — 144 с.
15. Шакурова З. А. Управление персоналом: учебное пособие / З. А. Шакурова, Л. П. Паршукова, Н. В. Маркус. — Челябинск: Издательский центр ЮУрГУ, 2010. — С. 45 - 59.
16. Шульц Д., Шульц С. Психология и работа. СПб.: Питер, 2003. — С. 277-290.
17. Лесечко М.Д. Психологія прийняття управлінських рішень і створення ефективних команд. — Львів: 2003. — 84с.
18. Канеман Д., Словик П., Тверски А. Принятие решений в неопределенности: Правила и преубеждения / Пер. с англ. — Х.: Изд-во

- Институт прикладной психологии «Гуманитарный центр», 2005. – 632 с.
19. Кирхлер Э., Шрот А. Принятие решений в организациях / Пер. с нем. – Х.: Изд-во Институт прикладной психологии «Гуманитарный центр», 2004. – 160 с. –
 20. Корнилова Т.В. Психология риска и принятия решений: Учебное пособие для вузов / Т.В. Корнилова. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 286 с.
 21. Райгородский Д.Я. Психология руководства: Учеб. пособие. — М.: Бахрах-М, 2005. — 768 с.
 22. Райгородский Д.Я. Психология управления: Хрестоматия. — М.: Бахрах-М, 2006. — 768 с.

Додаткова

1. Горноста́й П. Психологічний феномен „Ми” // Соціальна психологія – 2006. № 2(16) – С.88-96
2. Гримблат С.О. Воронов М.В. Команда: мифы и реальность // Теория і практика управління соціальними системами // Щоквартальний науково-практичний журнал. Харків: НТУ „ХПІ”. – 2003, № 2. – С. 10-20
3. Липатов С.А. К вопросу о предмете и статусе организационной психологии) // Журнал практического психолога. 2000, № 5-6. – С. 3-11.
4. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. – 144 с.
5. Електронні інформаційні ресурси
6. Хисматуллина З.Н. Организационные конфликты: понятие и типология // Социологические науки. № 3, 2005. С. 108-110.
http://www.rae.ru/fs/?section=content&op=show_article&article_id=7779985
7. Шрагина Л.И. Анатомия конфликта, или возможна ли толерантность? // Марк Меерович, Лариса Шрагина. Технология творческого мышления. Альпина Бизнес Букс, Москва, 2008. С. 394-404.
8. Меерович Марк, Шрагина Лариса. Технология творческого мышления. М.: Альпина Паблшер. - 2018, 506 с.

Інформаційні ресурси

http://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/06/tezi_psyhol_zbirnik_2015.pdf
<https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-problemy-protsesta-organizatsii-upravleniya-na-proizvodstvennom-predpriyatii>
<https://rucont.ru/file.ashx?guid=bc5db898-0fd9-4e3f-a4bb-bbc6fc2c8711>
<http://sisupr.mrsu.ru/2015-4/PDF/Dolenko.pdf>

4. **Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік**
5. **Методи діагностики успішності навчання**

- контроль за самостійною роботою (перевірка конспектів, виконання завдань до практичних занять, захист рефератів за обраною темою, презентація наукових досліджень тощо);

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання

Диференційовані оцінки:

Оцінка "відмінно" / **A** — виставляється, якщо здобувач третього рівня вищої освіти має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній області; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо.

Оцінка "добре" **B, C** — виставляється, якщо здобувач третього рівня вищої освіти виявив достатньо повні знання курсу; дає правильні, хоча і не завжди повні визначення явищ дійсності; оволодів навичками співвідносити теоретичні знання з конкретними ситуаціями; висловлює своє ставлення до варіантних теорій щодо сутності явищ; засвоїв основи аналітичного методу; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень.

Оцінка "задовільно" **D, E** — здобувач третього рівня вищої освіти взагалі засвоїв програмний матеріал курсу в передбаченому обсязі з деякими неточностями у визначенні основних явищ та процесів; намагається висловити своє ставлення до проблемних питань, хоча і не завжди адекватно; вміє аналізувати набуті теоретичні знання і співвідносити їх з конкретними ситуаціями; виклад матеріалу непослідовний, неточний, з наявними помилками.

Оцінка "незадовільно" **F_X, F** — здобувач третього рівня вищої освіти виявив слабкі (відсутність) знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних провідних категорій та явищ; відсутні навички адекватної оцінки норм і теорій; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, з грубими помилками.